

Kaupan toimialan tulevaisuusselonteko

Johdanto

Hallitusohjelmaan on kirjattu laadittavaksi kaupan alan tulevaisuuden selonteko, jotta alaa voidaan kehittää strategisesti ja pitkäjänteisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa selonteon valmistelusta. Selonteko sisältää työ- ja elinkeinoministeriön vastuusasioiden lisäksi myös muiden ministeriöiden vastuulla olevia asioita. Selonteko liittyy kaupan toimialan rakennemuutokseen Suomessa ja kaupan rakenteiden globaaliin murrokseen. Myös vallitsevasta koronaviruspandemiasta aiheutuva tilanne vaikuttaa kaupan toimialaan ja sen kehitykseen. Selonteon tarkastelu kohdistuu kuluttajakauppaan (tuotteet ja niihin liittyvät palvelut) sisältäen päivittäistavarakaupan ja tukkukaupan välisen ketjun. Tarkastelun ajanjakso on kymmenen vuotta eteenpäin. Selonteon tavoitteena on tunnistaa kaupan alan sisältökokonaisuuksia ja teemoja, jotka tulee huomioida kaupan toimialan muutoksessa ja suomalaisen kaupan globaalissa ja kestävässä kasvussa. Tavoitteena on tuoda tietoa kaupan toimialan tilannekuvasta ja muutoskehityksestä. Keskeisistä sisältökokonaisuuksista ja teemoista on tarkoituksena tehdä kehittämissuhteita ja nostoja poliittisen päätöksenteon tueksi kaupan toimialan kehittämiseksi strategisesti ja pitkäjänteisesti. Tavoitteena on myös tunnistaa toimialalle arviolta yksi tai muutama skenaario. Hallitus antaa eduskunnalle kaupan toimialan tulevaisuusselonteon.

Tausta

Kaupan toimialalla on käynnissä rakennemuutos Suomessa ja kaupan rakenteiden globaalimurros. Myös käynnissä oleva koronaviruspandemia ravistelee kaupan toimialaa. Selonteon tavoitteena on luoda tilannekuva kaupan toimialan nykytilasta ja tulevaisuuskuva sekä tuoda poliittisen päätöksenteon tueksi kehittämissuhteita ja nostoja. Kaupan alan tulevaisuusselonteko on kirjattu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan. Kyseessä on valtioneuvoston selonteko, josta valmisteluvastuu on työ- ja elinkeinoministeriöllä.

Hallitusohjelmassa kaupan tulevaisuusselonteolla on ohjelmatasolla yhteys esimerkiksi Yrittäjyysstrategiaan sekä Kotimaisen omistajuuden -ohjelmaan sekä digitalisaatioon, kierto- ja alustatalouteen, aluepolitiikkaan, osaamiseen, työllisyyteen ja koulutukseen. Kaupan toimiala on yrittäjyyttä. Kauppa tuo yhteiskuntaamme sekä alueellisesti että paikallisesti tuotteiden ja palvelujen kautta elinvoimaa, kilpailukykyä sekä työpaikkoja, toimeliaisuutta ja verotuloja.

Hallitusohjelmaan on kirjattu 75 prosentin työllisyysaste sekä noin 60 000 uuden työllisen määrä vuoteen 2023 mennessä. Kaupan alan työllisyyskehitys ei kuitenkaan välttämättä ole

positiivinen. On arvioitu, että Suomessa vuoteen 2030 mennessä vähittäiskaupoista yli 20 prosenttia, ehkä jopa 40 prosenttia häviää. Lisäksi on arvioitu, että vuoteen 2030 mennessä vähittäiskauppa menettää noin 11 000 – 25 000 työpaikka ja tukkukauppaa 5 000 työpaikkaa Suomessa. Edellä mainitut arviot on tehty ennen koronaviruspandemiaa. Digitalisaation myötä kaupan toimialalla myös työn sisällöt ja koulutukseen sekä osaamisen liittyvät vaatimukset muuttuvat.

Tavoitteet

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää sisältöehdotuksia kaupan tulevaisuusselontekoon. Samalla pyydetään em. sisältönostoihin konkreettisia kehittämissuunnitelmia perusteluineen. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa ministeriön alustaviin teemanostoihin selontekoon.

Ehdotuksissa ja näkökulmissa pyydetään huomioimaan kaupan toimialan muutostilanne Suomessa ja globaalisti tulevan 10 vuoden aikajänteellä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Vastaukset pyydetään antamaan lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta. Vastauksia ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Vastauksessa tulee hyödyntää alla olevia kysymyksiä joko vastaamalla suoraan sivustolle tai vastaamalla kysymyksiin muulla tavoin jäsennehtynä avovastauksena.

Vastauksen antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausunto.om@om.fi.

Huomaattehan, että kaikki vastaukset ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään **viimeistään 22.5.2020 klo. 16.15.**

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antaa:

Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, puh 029 504 7168 ja sähköposti natalia.harkin(a)tem.fi

Liitteet:

[Kaupan tulevaisuusselonteon lausuntopyyntö_23 3 2020_liite 1.docx](#)

Kaupan tulevaisuusselonteon sisältö kehittämissuhteiksi

1. Mitä sisältöjä ja niihin liittyviä konkreettisia kehittämissuhteiksi/nostoja kaupan tulevaisuusselonteon tulisi mielestänne sisältää? Esitetyt sisällöt sekä kehittämissuhteukset ja nostot pyydetään perustelemaan.

Ehdotuksenne ja näkökulmanne voivat pohjautua myös työ- ja elinkeinoministeriön esivalmistelussa tunnistettuihin sisältöehdotuksiin (liite 1). Myös tässä kohdin pyydetään sisältöihin kehittämissuhteiksi ja nostoja perusteluineen.

Kaupan toimialan muutoksesta

2. Mitkä ovat mielestänne keskeisimmät konkreettiset toimet, joilla valtiolta voi vastata kaupan toimialan rakennemuutokseen Suomessa?

3. Mitkä ovat mielestänne kolme keskeisintä sisältöä/teemaa kaupan toimialan rakennemuutoksessa?

4. Millaisia vaikutuksia mielestänne koronaviruspandemia taikka sen kaltaiset yllättävät toimialaa merkittävästi ravistelevat muutostilanteet tuovat kaupan toimialalle?

5. Miten valtiolta voi mielestänne tukea kaupan toimialan rakenteiden kestävyttä ennakoivasti yllättävissä muutostilanteissa (esimerkiksi koronaviruspandemian kaltaiset tilanteet)?

6. Miten digitalisaatio tulee näkemyksenne mukaan muuttamaan asiakassuhdetta, markkinointia ja arvoketjuja? Onko painopiste siirtymässä tavaroista palveluihin?

Tulevaisuusselön valmistelu

7. Mitä tulee mielestänne huomioida kaupan tulevaisuusselonteon valmistelussa?

Muuta huomioitavaa

8. Muut mahdolliset kommentit.

Härkin Natalia
Työ- ja elinkeinoministeriö

Härkin Natalia
Työ- ja elinkeinoministeriö